

Hvor er Gud når livet gjør vondt?

Jeg hadde en lillebror. Han het Helge.
I dag er det den 18. september.
I går var det på dagen 36 år siden Helge døde.
Det gjorde så vondt.

Noen måneder før hadde legene stanset all behandling.
Det var ikke mer å gjøre. Bare lindring på vei mot døden.
En dag var jeg alene i fjellheimen. Jeg gikk langs en fjellvei og ropte og skrek. Jeg klagde. Jeg kastet steiner ned i ura. Hvor var Gud?
Det var så urettferdig. Meningsløst. Grusomt.
Det gjorde så vondt.
Men samtidig, midt i klagen, var det noe merkelig godt.
Jeg følte meg mindre alene. Var jeg sett? Var det en som forsto?

Mange har lignende erfaringer.
Det er en kraft i å klage. Og enda mer når den rettes mot Gud.
Det er sunt å snakke sant. Si det som det er.
Også til Gud. Nettopp til Gud.
Bibelen full av eksempler. I Salmenes bok er det 150 salmer.
Minst 60 av dem er fulle av klage.

I dag skal vi høre en bit fra Salme 38.
Vi møter en mann i dyp fortvilelse.
Han klager. Skriker ut:
 Jeg er kraftløs og knust,
 jeg skriker ut mitt hjertes klage.
Han hadde vondt i hele kroppen:
 Hoftene mine brenner av smerte,
 ingenting i kroppen er friskt.
Han var utslått av sorg:
 Jeg er kroket og nedbøyd,
 jeg går og sørger hele dagen.
Han hadde dårlig samvittighet. For noe av smerten i livet skyldtes også egne dumme valg. Det vi også kaller synd:
 Skylden vokser meg over hodet lik en bør som er altfor tung.
Slik hadde han det.

Hvordan har du det? Kanskje helt fint. Men hvis ikke – hva er din smerte? Noe i ditt eget liv. Eller noen som står deg nær, som du deler smerte med? Umulig å være menneske uten å oppleve smerte. Mer eller mindre. Og noe av smerten er jo også at den er så urettferdig fordelt.

Hva i livet gjør vondt?

Og: Hvor er Gud når livet gjør vondt?

Det er her dagens prekentekst begynner.

Det står skrevet i Salme 38:

Herre, du kjenner min lengsel,
mitt sukk er ikke skjult for deg.
Hjertet hamrer, kraften svikter,
selv lyset i øynene har forlatt meg.
Venner og de som står meg nær,
holder seg borte fra min plage,
mine nærmeste holder seg på avstand.
De som står meg etter livet,
setter snarer for meg.
De som vil meg vondt,
snakker om å skade meg, de grunner dagen lang på svik.
Men jeg er lik en døv, jeg hører ikke,
jeg er lik en stum som ikke åpner munnen.
Jeg er lik en mann som ikke hører
og ikke har svar i sin munn.
Men det er deg, Herre, jeg venter på.
Du vil svare meg, Herre, min Gud.

Merkelig. Han som hadde det så vondt. Som skrek ut sitt hjertes klage.
Plutselig, midt i smerten:

Herre, du kjenner min lengsel,
mitt sukk er ikke skjult for deg.
Hvor har han det fra? Hvordan kan han si det?
Noe må ha skjedd i ham. Da han klagde.
Det gjorde så vondt. Og likevel, i et glimt: Noe kjentes merkelig godt.
Han følte seg mindre alene. Var han sett? Var det en som forsto?

Men så går glimtet over. Han er ikke ferdig.
Smertene er ikke borte. Klagen fortsetter:

Hjertet hamrer, kraften svikter,
selv lyset i øynene har forlatt meg.
Var han gammel og svak? Hadde han hjerteflimmer?
Gikk han med rullator, mens synet sviktet?

Venner og de som står meg nær,
holder seg borte fra min plage,
mine nærmeste holder seg på avstand.
Satt han ensom og forlatt på sykehjemmet?
Eller hjemme uten at noen ringte eller banket på?
Hadde han det så vondt at ikke engang venner orket bry seg. Lenger.
De som står meg etter livet, setter snarer for meg.
De som vil meg vondt, snakker om å skade meg.
Var han redd. Paranoid? Eller virkelig i konflikt med noen.?

Det var i alle fall ikke noe han kunne gjøre.
Han følte seg både svarløs og forsvarsløs.

Smerten gikk jo ikke bort.

Men han hadde et sted å gå med smerten:

Det er deg, Herre, jeg venter på.
Du vil svare meg, Herre, min Gud.
Så følte han seg trygg igjen. Likevel.
Hvor tok han det fra? Fra sin egen tidligere erfaring?
Fra fellesskapets tro og erfaringer?

Eller oppsto det bare i ham?
Fordi Gud var der. Hørte. Så. Forsto. Berørte?
Ga ham følelsen av trygghet.
Fordi han snakket sant. Skrek det ut.

Hvor har vi det fra? Vi kristne.
Vi deler en tro: Gud er kjærlighet, som vi nettopp leste fra Johannesbrevet.
Vi kjenner Jesus. Vet hvordan han var. Hvordan han møtte mennesker.
Følte med dem. Rørte ved dem.

Smertene går ikke bort. Ikke alltid.
Men vi har en å gå til. En som ser. Berører.
Og som attpåtil kommer til oss.
Smertenes mann. Vel kjent med sykdom.

Du skal svare meg, Herre!

Det kan være kort vei mellom klage og håp.
Kort vei fra fortvilelse til trøst. Når vi går til Gud.
Jeg skrev en gang en setning. Jeg vet ikke om jeg forstår den helt.
Men den gir meg trøst:
Kanskje er Kristus så nær at vi ikke kan skjelne ham fra smerten.
Der er Gud når livet gjør vondt.